

Viittomakielten sivuuttaminen on lopetettava!

1.
VIITTOMAKIELI

2.
TULKKAUS-
PALVELU

3.
TIEDONSAANTI

4.
TOTUUS- JA
SOVINTOPROSESSI

KUUROJEN LIITTO VAATII, ETTÄ VALTIONEUVOSTO TURVAA
VIITTOMAKIELISTEN PERUSOIKEUDET ARJESSA

Viittomakielilaki (359/2015)
Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)
YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista

1. OIKEUS VIITTOMAKIELEEN

Turvataan lasten oikeus viittomakieleen riittävällä lainsäädännöllä ja resursseilla.

On edelleen liian vaikea kasvaa viittomakieliseksi. Viittomakielilaissa ja YK:n vammaissopimuksessa säädetyt velvoitteet eivät vielä näy varhaiskasvatus- tai perusopetuslaissa. Viittomakieliset lapset asuvat maantieteellisesti hajallaan, joten lakien soveltamisessa ei ole lapsen etua tai yhdenvertaisuutta kunnioittavia yhtenäisiä käytäntöjä.

Kielipoliittisen ohjelman viittomakielisiin kohdistuvat toimenpiteet tulee toteuttaa pikaisesti. Perheiden subjektiivinen oikeus saada viittomakielisen opetusta tulee turvata lainsäädännöllä. Perheille pitää myös tarjota monipuolista ensitietoa. Valtion tulee osoittaa kunnille riittävät resurssit viittomakielisten lasten saumattoman koulupolun turvaamiseen ja viittomakielisten opettajien palkkaamiseen. Lisäksi resursseja tarvitaan kielipesätoiminnan pilotointiin.

2. TULKKAUSPALVELUN LUOTETTAVUUS

Viittomakielien tulkkauspalvelua on selkiytettävä kokonaisuudistuksella.

Viittomakielien tulkkaus on kuurojen eniten käytämä palvelu, mutta tulkkausta järjestetään liian monen lain perusteella. Asiakkaan näkökulmasta tilanne on sekava ja tulkin saaminen epävarmaa. Ei ole itsestään selvää, että tulkki löytyy elämän tärkeisiin tilanteisiin tai vaikkapa sairaalan päivystykseen lähtiessä.

Tulkki pitää voida tilata aina yhdestä ja samasta paikasta, ja palvelun tulee olla asiakkaille helposti saatavilla ympärivuorokautisesti. Kuitenkaan esimerkiksi hyvinvointialueilla ei olla vielä mietitty, miten viittomakielien tulkkaus toteutetaan sote-palveluissa. Tulkkauspalvelun ohella ei saa myöskään unohtaa omakielisiä palveluja yhdenvertaisuuden turvaamiseksi. Palvelukokonaisuus tulee nyt uudistaa.

3. TIEDONSAANNIN TURVAAMINEN

Yhdenvertainen tiedonsaanti toimimaan 24/7.

Väestöhälyttimien testaukset ovat konkretisoineet ison puutteen tiedonsaannissa: miten äänen välityksellä annettava kiireellinen tieto tavoittaa kuurot? Taustalla on myös laajempi puute viittomakielisissä tulkkaus- ja hätäpalveluissa. Kelan tulkkivälitykseen saa yhteyden vain toimisto-aikaan arkin ja lauantaina. Miten apu tai tulkkaus hälytetään paikalle, mikäli hätä tai avuntarve tulee yöllä?

Tulkkauspalvelun tulee olla saatavilla ja hätäilmoituksen teko viittomakielellä mahdollista 24/7. Kaikkia kansalaisia koskevia tiedotustilaisuuksia tulee aina järjestää kotimaisilla viittomakielillä. Lisäksi tekstinä lähetettävät hätäilmoitukset tulee antaa selkeällä kielellä.

4. VIITTOMAKIELISTEN TOTUUS- JA SOVINTOPROSESSI

Varmistetaan totuus- ja sovintoprosessin onnistuminen.

Alkuun päässeen prosessin jatko tulee turvata riittävällä resurssoinnilla uudella hallituskaudella. Tärkeää on myös kohdentaa resursointia viittomakieliseen psykososiaaliseen tukeen. Viittomakielisen yhteisön edustus ja osallisuus tulee huomioida prosessin kaikissa vaiheissa ja kaikissa mahdollisissa toimitelmissä.

Erityisinä kynnyskysymyksinä on prosessin nimeäminen totuus- ja sovintoprosessiksi, viittomakielialan järjestöjen mukanaolo ja prosessin avainhenkilöiden kuurojen kulttuurin ja viittomakielien tuntemus sekä viittomakielien taito. Prosessista tulee tiedottaa molemmilla kansallisilla viittomakielillä.

KUUROJEN LIITTO

Kuurojen Liitto ry on viittomakielisten kuurojen etu-, asiantuntija- ja palvelujärjestö. Liitto edustaa viittomakielisiä, jotka voivat olla kuuroja, kuurosokeita, huonokuuloisia tai kuulevia. Äidinkieleltään viittomakielisiä arvioidaan Suomessa olevan noin 4000–5000 henkeä. Suomessa viittomakielisiä on kaksi: suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli.

www.kuurojenliitto.fi